

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060206

DOM
2015-11-05
Stockholm

Mål nr
P 3455-15

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätt, mark- och miljödomstolen, dom 2015-03-27 i mål nr P 1428-15, se bilaga A

KLAGANDE

J S

Ombud: M N

MOTPART

Södertälje kommun
151 89 Södertälje

SAKEN

Avvisat överklagande

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom undanröjer Mark- och miljööverdomstolen Länsstyrelsens i Stockholms län beslut den 30 januari 2015 (dnr 4031-39876-2014) avseende avvisningen av J Ss överklagande och återförvisar målet i den delen till länsstyrelsen för fortsatt handläggning. _____

Dok.Id 1221726

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50 E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

J S har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska undanröja mark- och miljödomstolens dom och länsstyrelsens beslut samt återförvisa ärendet till länsstyrelsen för prövning av hans överklagande i sak.

Södertälje kommun har bestritt ändring.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

J S har vidhållit vad han tidigare anfört med huvudsakligen följande tillägg. Han äger fastigheten X som gränsar till fastigheten Y som detaljplanen avser. Han skulle enligt fast praxis ha rätt att överklaga ett bygglovsbeslut berörande fastigheten Y (jfr RÅ 2005 ref. 36). En detaljplan ger rätt att bygga enligt planen och genom en lagakraftvunnen detaljplan avskärs grannarna möjligheterna att i samband med en bygglovsprövning få prövat de frågor som redan avgjorts genom detaljplanen. Kretsen av taleberättigade kan inte enbart utgå ifrån planområdets yttre gränser, då det skulle göra kretsen taleberättigade snävare än vad som gällt vid en bygglovsprövning. Eftersom kommunen har planmonopol skulle detta även möjliggöra för kommuner att påverka kretsen taleberättigande genom att justera planområdet. Med tanke på de verkningar som detaljpaneläggning får på omgivningen bör kretsen taleberättigande snarare vara större än vid en bygglovsprövning.

Att lokalisera en skola för ca 600 elever har stor betydelse för hur marken i omgivningen och övriga delar av planprogrammet kommer att användas. I detaljplaneprogrammet (upprättat 2011-11-29) har kommunen exempelvis som skäl emot påbyggnad av befintlig skola angett att det inte finns någon gång- och cykelväg från Sandviken och att det är trafikfarligt att gå och cykla utmed Sandviksvägen. I detaljplaneprogrammet framgår också att skälen för lokalisering av platsen är att säkra skolvägar kan ordnas från Ekeby, Sandviken och Tuna/Väsby. Av genomförandebeskrivningen framgår även att kommunen vid valet av lokalisering tagit stor hänsyn till den planerade vägen mot Sandviken. Lokaliseringen förutsätter att nya

vägar anordnas norrut mot Sandviken. Detaljplanen gör det nödvändigt att ta i anspråk fastigheten X för anläggande av väg m.m. för transporter från Sandviken till skolan. Planen kommer ha stor betydelse för kommande detaljplaner.

Detaljplanen är en del av ett större sammanhang med flera tilltänkta planer för bebyggelse som kommer att beröra hans fastighet samt ta i anspråk mark för genomfartsled. Detta innebär en klar påverkan på äganderätten, förutom ianspråktagen mark kommer även det framtida skogsbruket på fastigheten försvåras väsentligt om bebyggelse omger skogsfastigheten. När detaljplanen är en del av ett större planarbete är det orimligt att dela upp bedömningen av var plan för sig. Han är berörd av den nu aktuella detaljplanen i sådan grad att han har rätt att få sina invändningar rättsligt prövade.

Kommunen har anfört i huvudsak följande. Klaganden tillhör inte den sakägarkrets som berörs av den detaljplan som antagits. Detaljplanen är en del av en större samhällsutbyggnad men är ändå en självständig detaljplan avseende skola och väg. Vägen kan visserligen i förlängningen komma att både nyttjas som väg till det nya skolområdet och som första etapp av en ny infartsväg till ett nytt bostadsområde (Ekeby Ängar) samt det redan befintliga bostadsområdet Sandviken.

Genomförandet av detaljplanen är inte avhängigt en fortsatt utbyggnad av vägen, det nya bostadsområdet eller planläggningen av bostadsområdet Sandviken. Krav på tillgänglighet i form av väg, uppförande av tekniska system, busshållplats och liknande är möjligt att lösa i detaljplanen för den nya skolan. Det är därför inte rimligt att sakägarkretsen för detaljplanen även bör omfatta sakägarkretsen för efterkommande detaljplaner.

Lämpligheten av fortsatt vägutbyggnad och ny bostadsbebyggelse kommer att prövas i en efterkommande detaljplan. I den detaljplanen kommer avvägningen mellan föreslagen utveckling och J Ss rättigheter som fastighetsägare med verksamhet relaterad till skogsnäring att behandlas och avgöras. J S kommer då ingå i sakägarkretsen.

Lämpligheten av hela vägsträckningen för en ny infartsväg har tidigare behandlats i antagen och lagakraftvunnen fördjupad översiktsplan för Ytterenhörna. Detta innebär inte att lämplighetsprövningen gällande placering av en infartsväg är avgjord, även om det tydliggör en viljeriktning från kommunens sida.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Beslut om antagande av detaljplan får enligt 13 kap. 8 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL, och 22 § förvaltningslagen (1986:223) överklagas av den som beslutet angår, om det har gått honom eller henne emot.

Enligt praxis anses beslut avseende detaljplaner angå ägare till de fastigheter som ligger inom planområdet eller som gränsar direkt till detta eller endast skiljs åt av en väg. Därutöver anses beslutet angå ägare till fastigheter i nära grannskap, om de är särskilt berörda med hänsyn till arten och omfattningen av den aktuella åtgärden, natur- och trafikförhållandena på platsen m.m.

J Ss fastighet varken omfattas av eller gränsar direkt till planområdet. Någon klagorätt föreligger därför inte på denna grund. Mark- och miljööverdomstolen har därmed att pröva om beslutet kan anses angå J S genom att han är särskilt berörd på annat sätt. Anläggandet av skola och väg sker på ett relativt långt avstånd från J Ss fastighet, varför han inte kan antas vara berörd enbart på grund av närheten till planområdet.

Frågan är om kommunens planer på att bygga nya bostäder och anlägga ny väg norr om aktuellt planområde medför att han kan anses berörd av det nu överklagade antagandebeslutet. Av den fördjupade översiktsplanen och planbeskrivningen framgår att det från kommunens sida finns en tydlig avsikt att detaljplanelägga för bostadsbebyggelse samt anlägga väg norrut som ansluter till den gata vid skolan som bestäms i denna detaljplan. Enligt kartor i planbeskrivningen innefattas J Ss fastighet i det framtida programområdet. Det framgår även att avsikten är att vägen norrut ska sträcka sig över J Ss fastighet. Av plankartan kan det vidare konstateras att den angivna huvudgatan till skolområdet utformats med en omfattande

dimension och sträckning som inte kan motiveras enbart utifrån skolområdets behov av tillfart. Enligt Mark- och miljööverdomstolens bedömning står det därmed klart att kommunen avser att förlänga gatan. Den ungefärliga sträckningen av en framtida förbättrad förbindelse till bostadsområdet Sandviken är därmed utpekad i den aktuella planen. En förlängning av den nu planerade gatan norrut kommer oundvikligen att behöva gå över J Ss fastighet, vilket kommer att påverka J S i stor utsträckning. Med beaktande av dessa omständigheter finner Mark- och miljööverdomstolen att J S är berörd av beslutet i sådan omfattning att han ska ges klagorätt. Länsstyrelsen borde därför inte ha avvisat hans överklagande. Mark- och miljööverdomstolen återförvisar därför målet till länsstyrelsen för fortsatt handläggning.

Det får anses vara av vikt för ledning av rättstillämpningen att målet prövas av Högsta domstolen. Mark- och miljööverdomstolen tillåter därför enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar att domen får överklagas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Överklagande senast 2015-11-26

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Anna Tiberg och Roger Wikström, tekniska rådet Carl-Gustaf Hagander samt hovrättsrådet Margaretha Gistorp, referent (skiljaktig).

Föredragande har varit Marie Eiderbrant.

Skiljaktig mening

Hovrättsrådet Margaretha Gistorp är skiljaktig och anför följande:

Jag är ense med majoriteten fram till femte stycket på sidan 4 som börjar ”Frågan är om kommunens planer...”. Där gör jag istället följande bedömning.

Frågan är om kommunens planer på att bygga nya bostäder och anlägga ny väg norr om aktuellt planområde medför att han kan anses berörd av det nu överklagade antagandebeslutet. J S har anført att detaljplanen är en del av ett större sammanhang med flera tilltänkta planer för bebyggelse som kommer att beröra hans fastighet och ta i anspråk mark för genomfartsled. Han har även anført att när en detaljplan är en del av ett större planarbete är det orimligt att dela upp bedömningen var för sig.

Den aktuella detaljplanen lägger fast en del av en väg som enligt kommunens avsikt är tänkt att fortsätta norrut. Den omständigheten att J Ss fastighet kan komma att omfattas av en framtida detaljplan för väg norrut som en förlängning av den gata som fastställs i den nu överklagade detaljplanen medför inte enligt min mening att han kan anses berörd av det aktuella antagandebeslutet. Det har inte heller i övrigt framkommit att J S skulle vara berörd av beslutet. Jag anser därför att överklagandet ska avslås.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2015-03-27
meddelad i
Nacka Strand

Mål nr P 1428-15

KLAGANDE

1. A-C S

2. O S

3. J S

MOTPART

Södertälje kommun
151 89 Södertälje

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Stockholms läns beslut 2015-01-30 i ärende nr 4031-39876-2014, se bilaga 1

SAKEN

Detaljplan för del av Södertälje Y, ny skola i Enhörna

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandena.

BAKGRUND

Kommunfullmäktige i Södertälje kommun beslutade den 29 september 2014 att anta detaljplan för del av fastigheten Y, för ny skola m.m. Beslutet överklagades och länsstyrelsen i Stockholms län (länsstyrelsen) avvisade i sitt beslut den 30 januari 2015 överklagandena. O S, A-C S och J S (klagandena) har i en gemensam skrivelse överklagat detta beslut.

YRKANDEN M.M.

Klagandena har, som det får förstås, yrkat att deras talan, med ändring av länsstyrelsens beslut, ska tas upp till prövning. Till stöd för sin talan har de bl.a. anfört att de tillhör den krets av grannar som kommunen ska lyssna på och ta hänsyn till. De har genom hela beslutsprocessen funnits med och yttrat sig över ett antal förslag och planer som kommunen presenterat.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser framgår av länsstyrelsens beslut.

Klagandena deltog i det programarbete som ligger till grund för aktuell detaljplan. Planområdet nu utgör dock en mindre del av hela programområdet. Mark- och miljödomstolen bedömer, i likhet med länsstyrelsen, att klagandena inte tillhör den sakägarkrets som berörs av den del som nu antagits. Mark- och miljödomstolen instämmer således i länsstyrelsens bedömning. Vad klagandena anfört föranleder inte domstolen att göra någon annan bedömning. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 427)

Överklagande senast den 17 april 2015. Prövningstillstånd krävs.

Li Brismo

Kristina Littke

I domstolens avgörande har deltagit tf. rådmannen Li Brismo, ordförande, och tekniska rådet Kristina Littke.